

© A. Buisink

Het auteursrecht en de Endstra Tapes

Onlangs heeft de Hoge Raad een belangrijke beslissing genomen over de aan auteursrechtelijke bescherming te stellen voorwaarden.

De reikwijdte van de Auteurswet is enorm; bescherming kan worden verleend aan 'werken' zoals boeken, kunst, een lamp, software, lingeerie, een format voor een televisieprogramma, een zitzak en zelfs geuren. Of iets mooi of lelijk is, of het veel tijd of geld heeft gekost om het werk te maken, speelt allemaal geen rol. Zo heeft mijn zoon van 4 op de kleuterschool al een heel groot aantal auteursrechtelijk beschermde werken gemaakt!

Het arrest van de Hoge Raad ging over 'De Endstra tapes'. Vastgoedhandelaar Willem Endstra voerde in het geheim gesprekken met rechercheurs van de Criminele Inlichtingeneenheid over de mogelijke afpersing van Endstra door Willem Holleeder. Deze gesprekken, gevoerd op de achterbank van een rijdende auto, zijn opgenomen en werden (tegen de wil van de erfgenamen van de heer Endstra in) gepubliceerd in het boek 'De Endstra Tapes'.

De erfgenamen verzetten zich tegen de publicatie van dit boek nu zij geen toestemming hebben verleend voor exploitatie van dit auteursrechtelijk beschermde werk bestaande uit de woorden van de op de achterbank gevoerde gesprekken. In de procedure is getoetst of aan de voorwaarden voor auteursrecht is voldaan.

Oorspronkelijk en persoonlijk

Voor auteursrechtelijke bescherming is enkel nodig dat iemand een 'werk' creëert dat aan de eisen van de wet voldoet. Allereerst moet sprake zijn van een *eigen oorspronkelijk karakter*. Dat houdt min of meer in dat iemand het werk zelf moet hebben verzonden. Als vuistregel geldt dat uitgesloten moet worden geacht dat twee mensen uit zichzelf hetzelfde hebben bedacht. Ten

tweede moet er sprake zijn van *het persoonlijk stempel van de maker* oftewel er moet sprake zijn van scheppende menselijke arbeid en dus ook van creatieve keuzes. Zo is een door de wind gevormd stuk zandsteen geen auteursrechtelijk beschermd werk.

Zowel de rechtbank als het hof oordeelde dat de achterbankgesprekken niet auteursrechtelijk beschermd zijn. Endstra had namelijk niet *bewust* een auteursrechtelijk werk willen creëren. Dat was een opmerkelijke overweging namelijk, dat zou een extra voorwaarde voor bescherming inhouden. Inmiddels heeft de Hoge Raad geoordeeld dat de vraag of iemand bewust een werk creëert geen aan bescherming te stellen voorwaarde is. Gelukkig maar. Anders zouden de schilderijen van een kunstenaar die graag veel drinkt, bescherming moeten ontberen!

Voor u is het van belang om te weten dat de Hoge Raad de lage drempel voor auteursrechtelijke bescherming heeft bevestigd. Er kan tamelijk snel bescherming door het auteursrecht worden aangenomen en het is dus altijd verstandig om hierop een beroep te doen. Hoewel de auteurswet hetgeen technisch bepaald is van bescherming uitsluit, kan uw specifieke uitwerking van technische aspecten weer wel tot bescherming leiden. Zo is vorig jaar gebleken dat bijvoorbeeld kinetische schema's auteursrechtelijk beschermd kunnen zijn.

Houdt u er wel rekening mee dat hoe kleiner de persoonlijke toevoeging of eigen inbreng en hoe minder origineel, des te kleiner de mogelijkheid is om op te treden tegen een derde die iets soortgelijks maakt. Een kleine afwijking is dan vaak al genoeg om te kunnen spreken van een voldoende afwijkend werk.

Nu de Hoge Raad zich heeft uitgesproken over de juiste geldende criteria, buigt momenteel een Hof zich over de feitelijke beslissing aan de hand van deze criteria. Ik ben blij dat de eis van het "bewust creëren van een werk" niet door de Hoge Raad is aangenomen. Dat zou in de praktijk tot veel praktische problemen hebben geleid. Nu de intentie van Endstra en de rechercheurs geen rol meer speelt, is de kans zeker aanwezig dat de teksten van de gesprekken een auteursrechtelijk beschermd werk betreffen. Dat zou zijn weerslag kunnen hebben op de 'voorbankgesprekken' tussen Patrick van der Eem en Joran van der Sloot. Ik houd u op de hoogte.

Els Doornhein

Mr Els Doornhein is gespecialiseerd in het recht van Intellectuele Eigendom en de juridische begeleiding van uitvinders. Zij werkt bij De Vos & Partners advocaten.